

Силабус курсу СОЛЬНИЙ СПІВ

за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

Освітня кваліфікація: Бакалавр музичного мистецтва

Роки навчання: 1-3. Семестри: I-IV.

Кількість кредитів: 29.

Мова викладання: українська.

Керівник курсу

Карпенко-Боднарук Жанна Любомирівна, Народна артистка України, професор кафедри «Музичне мистецтво естради», викладач

Контактна інформація: zh.bodnaruk@gmail.com

Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити дисципліни: «Теорія музики», «Сольфеджіо», «Постановка музичного апарату»

Постреквізити дисципліни: «Вокальне аранжування», «Клас вокального ансамблю», «Методика викладання фахових дисциплін», «Майстерність актора», «Концертно-виконавська практика»

Призначення дисципліни

Курс предмету «Сольний спів» належить до дисциплін професійного спрямування й призначений сформуванню у студентів комплекс професійних практичних навичок. В процесі вивчення дисципліни «Сольний спів» бакалавр повинен отримати певні знання з історії розвитку вокально-джазової культури, вивчити історію та популяризувати українську культуру, здобути професійні вокальні навички, накопичити музично-слуховий досвід та набути виконавської майстерності на публічних виступах. Засвоєння отриманих теоретичних та практичних знань відбувається на індивідуальних заняттях та при виконанні самостійної роботи.

Мета:

Підготовка фахівців високої кваліфікації по спеціальності «Сольний спів», яка обґрунтована тим, що цей жанр потребує значної кількості фахівців з вищою освітою у галузі музичного естрадного мистецтва в Україні. Це зумовлено потребами концертних організацій, начальних закладів, де існують естрадні відділення.

Сформуванню умінь і навичок сучасного професійного вокального мистецтва, звукоутворення і утримання звуку, дикції та артикуляції, розширення та закріплення діапазону, допомогти розвитку художньо-образного

мислення, виявленню їх творчого потенціалу; сприяти реалізації набутих знань, умінь і навичок в подальшій професійній діяльності.

Завдання:

Сприяння всебічному розвитку виконавської майстерності, досягненню фахівцями високого професійного рівня.

- осмислення та розуміння співаком свого голосового апарату як винятково індивідуального, персонального, сольного музичного інструменту;
  - професійне оволодіння голосовим апаратом, диханням та технічними навичками в комплексі з вокально-музичними та акторськими даними, які давали б змогу студентам осмислено розкривати драматургію творів;
  - оволодіння індивідуальною манерою виконання естрадних пісень;
- розширення музичної та загальної культури студентів;
- навчитися підбирати репертуар відповідно до своїх вокальних здібностей та навичок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- будову голосового та дихального апарату;
- основи співацького дихання;
- гігієна голосу, голосовий режим, дикція, артикуляція, висока співова позиція, грудний та головний резонатори, як ними користуватися, регістри, діапазон, слово та музична фраза;
- методи постановки голосу, розвитку вокальної техніки і культури співацького звуку;
- особливості засвоєння та виконання інструктивно-технічного матеріалу (гами, вправи, етюди, вокалізи);
- стиль, жанр, динамічні та емоційні відтінки, виконання в індивідуальній манері;
- орієнтуватися в джазових стилях: блюз, свінг, бі-боп, фрі-джаз, джаз-рок, фанк, соул, латино-джаз та ін.
- слово, драматургію твору.

Студент повинен вміти:

- професійно використовувати теоретичні знання на практиці;
- вільно володіти співацьким апаратом, володіти різними вокальними техніками (гроулінг, скримінг, вібрато, глісандо, фальцет, йодль, штробас, драйв, субтон, мікст), вміти співати у супроводі фонограми чи концертмейстера та a capella;
- працювати над музичним та літературним текстом;
- вільно читати нотний текст;
- виявляти високу акторську виразність;
- застосовувати навички синтетичного мистецтва, хореографії та сценічної мови;
- володіти методичними прийомами;
- аналізувати музичний твір, мелодичну та гармонічну структуру;
- аналізувати виконання своїх творів та інших студентів, артистів-співаків;
- професійно володіти культурою співу та слова, підбирати відповідний репертуар;
- формувати індивідуальну вокально-виконавську манеру співу;
- володіти методикою роботи над вокальними вправами, вокалізами, творами різної форми, жанру, стилю;
- виконувати на високопрофесійному рівні твори різних стилів та жанрів світового надбання класичної та джазової музики, народної пісні;
- формувати власний репертуар, власний стиль та акторську поведінку на сцені.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Сольний спів» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові)

- здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності;
- здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності;
- здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Сольний спів»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3

Зміст і структура курсу

Протягом вивчення навчальної дисципліни «Сольний спів» студенти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички.

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі					
лекції		семінари	Практ.	Індивід. роб.	Самос. робота		Лекції	семінари	Практичні	Індивід.	Самос. робота	
МОДУЛЬ 1.												
Тема 1. Слово і музична фраза.	38				16	22	44				6	38
Тема 2. Відпрацювання тембрального забарвлення голосу на даному діапазоні.	38				16	22	44				6	38
Тема 3. Протяжне, кантиленне звучання романсів, народних та ліричних пісень.	38				16	22	44				6	38
Тема 4. Удосконалення дихання та голосоведення.	38				16	22	44				6	38
Всього за модулем	152				64	88	176				24	152
МОДУЛЬ 2.												
Тема 5. Робота над голосоведенням, диханням.	43				21	22	44				6	38

Тема 6. Динамічні відтінки	43				21	22	44				6	38
Тема 7. Робота над репертуаром, підбір репертуару.	43				21	22	44				6	38
Тема 8. Робота над літературним текстом та музичною фразою	43				21	22	44				6	38
Всього за модулем	172				84	88	176				24	152
МОДУЛЬ 3.												
Тема 9. Робота над художнім виконанням творів.	38				16	22	44				6	38
Тема 10. Зв'язок дихання зі словом.	38				16	22	44				6	38
Тема 11. Робота над чіткою і ясною вимовою слова в пісні.	38				16	22	44				6	38
Тема 12. Боротьба з форсованим звуком.	38				16	22	44				6	38
Всього за модулем	152				64	88	176				24	152
МОДУЛЬ 4.												
Тема 13. Удосконалення вокально-технічних засобів виразності.	43				21	22	44				6	38
Тема 14. Художня інтерпретація та розуміння стилів, жанрів.	43				21	22	44				6	38
Тема 15. Художня інтерпретація та розуміння стилів, жанрів.	43				21	22	44				6	38
Тема 16. Робота над розкриттям драматургії пісні та її художнього змісту.	43				21	22	44				6	38
Всього за модулем	172				84	88	176				24	152
МОДУЛЬ 5.												
Тема 17. Удосконалення вокально-технічних прийомів.	54				32	22	44				6	38
Тема 18. Робота над розкриттям драматургії пісні та її художнього змісту.	54				32	22	44				6	38
Всього за модулем	108				64	44	88				12	76
МОДУЛЬ 6.												
Тема 19. Перевірка самостійної роботи студентів, їх професійна науково-обґрунтована аргументація свого трактування виконуваних творів.	57				27	30	39				8	31
Тема 20. Робота над дипломними номерами. Акторське та пластичне рішення вокальних творів.	57				27	30	39				8	31

Всього за модулем	114			54	60	78				16	62
ВСЬОГО	870			414	456	870				124	746

Літературні джерела:

1. С. Ріггс. Спів для зірок. - М. 2000.
2. Л. Дорошенко. Поради співакам - солістам. – К. 1958.
3. П. Голубев. Советы молодым педагогам - вокалистам. – М. 1963.
4. О. Павлицев. Методика постановки голоса. – М. – Л. 1964.
5. Л. Дмитриев. Голосообразование у певцов. – М. 1961.
6. А. Егоров. Гигиена голоса и его физиологические основы. – М. 1962.
7. В. Морозов. Тайны вокальной речи. – Л. 1967.
8. Г. Комарович. Практические советы начинающему певцу. – Л. 1983.
9. Актуальные проблемы музыкального образования. Вид-во “Музична Україна ”. – К. 1986.
10. В. Симоненко. Мелодии джаза. – К.: Музична Україна, 1984.
11. О. Білаш. Вибрані пісні. – К., 1980.
12. Збірник «Лемківські народні пісні». – Музична Україна, 1970.
13. Пісенник „Співає молодь України”. – К., 1999.
14. В. Голубев. Советы молодым педагогам-вокалистам. – Музгиз, 1968.
15. О. Далецький. Вокальні вправи у вихованні співака. – К., 1974.
16. Л. Дмитриев. Основы вокальной педагогики. Учебное пособие для музыкальных ВУЗов, 1968.
17. А. Кантарович. Культура вокального слова. – Музгиз, 1957.
18. А. Менабени. Методика обучения сольному пению. – 1987.
19. Н. Переверзев. Исполнительская интонация. – Музгиз, 1989.
20. И. Колодуб. О традициях украинской вокальной школы. – К., 1984.
21. Л. Ярославцева. Зарубежные вокальные школы. – М., 1981.
22. В. Симоненко. Лексикон джаза. – Л., 1978.
23. М. Егорычева. Упражнения для развития вокальной техники. - Музична Україна, 1980.
24. М. Ткач. «Пісня для тебе». Пісні, романси, хори. - Музична Україна, 2002.
25. Хрестоматія для сольного співу. У трьох частинах. Київ. Музична Україна, 2006.
26. Л. Прохорова. Українська естрадна вокальна школа : навчальний посібник. Вінниця, 2006.

Політика навчальної дисципліни

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу;
- іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться

відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 — 100	«відмінно»
B	82 — 89	«добре»
C	74 — 81	«добре»
D	64 — 73	«задовільно»
E	60 — 63	«достатньо»
FX	35 — 59	«незадовільно» з можливістю повторного складання
F	1 — 34	«незадовільно» з обов'язковим повторним курсом

Національна 5 - тибальна шкала	Сума балів (R)	Шкала ECTS
<p>5 (відмінно)</p> <p>Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.</p>	90-100	A
<p>4 (добре)</p> <p>Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.</p>	82-89	B
	74-81	C
<p>3 (задовільно)</p> <p>Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.</p>	64-73	D
	60-63	E
<p>2 (незадовільно)</p> <p>Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.</p>	35-59	FX
	0-34	F

Методи навчання

До основних методів навчання відносять:

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ на інструменті);
- пошук навчального репертуару (вправ, творів);
- репродуктивний (відтворення студентами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);

- репродуктивно-варіативний (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- креативний, творчий (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- педагогічне моделювання (імітація у навчальному процесі педагогічних ситуацій і професійної діяльності викладача);
- педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення студентів у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій і діяльності інших студентів);
- інтеграції (аккумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань).

Три основні елементи уроку:

- 1) робота над технічним матеріалом;
- 2) розучування нового матеріалу;
- 3) повторення й удосконалення вивченого.

Перші заняття проводяться у формі ознайомлення с нотним матеріалом.

Протягом перших двох тижнів викладач складає для кожного студента план роботи, враховуючи особисті можливості та здібності студента, рівень його музичної підготовки, визначаються виконавчі недоліки, складається репертуар, який повинен відповідати програмним вимогам та індивідуальним можливостям кожного студента.

Методичне забезпечення

- навчально-методичні посібники і навчальні програми;
- нотний матеріал для проведення практичних занять;
- наочність (відеозаписи занять провідних вокалістів).

Політика перескладання.

Перескладання модуля здійснюється за бажанням студента один раз з дозволу кафедри за наявності поважних причин, оцінюється за 20 бальною шкалою. Загальний підсумок за курс визначається шляхом додавання балів за всіма видами контролю з подальшим переведенням в національну, 100 – бальну та європейської кредитно-трансферну систему.

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, тестових робіт та екзамену заборонені.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за пропуск занять без поважної причини знімаються бали (по 1 за кожне пропущене заняття). З об'єктивних причин (напр., хвороба) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

